

Çocukların Zekâ Gelişimini Destekleyen

10
Öneri

UZMANLA TANIŞIN
Uzman Klinik Psikolog
Ayşegül MORAL
DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü
Çocuk ve Genç Bölümü

Zekâ, uzun seneler boyunca doğuştan gelen ve geliştirilemez bir özellik olarak düşünülmüştür. Güncel çalışmalar zekânın aslında anne karnında gelişmeye başladığını ve gelişiminin ömür boyu sürebileceğini göstermektedir. Uzman Klinik Psikolog Ayşegül Moral'den "Çocukların Zekâ Gelişimini Destekleyen On Öneri" sayesinde tabuları yıkmaya hazır mısınız?

Eskiden zekâyı tanımlamak için sadece sayısal yetenekler değerlendirilirken, şu anda zekâyı tanımlamak için pek çok beceri göz önünde bulundurulmaktadır. Zekâ, uzun seneler boyunca doğuştan gelen ve geliştirilemez bir özellik olarak düşünülmüştür. Güncel çalışmalar zekânın aslında anne karnında gelişmeye başladığını ve gelişiminin ömür boyu sürebileceğini göstermektedir.

Çoklu zekâ kavramı, Howard Gardner tarafından 1983 yılında geliştirilmiştir. Bu kurama göre

zekâ, içinde bulunduğumuz sosyal ortamda problem çözebilmek, yararlı şeyler yapabilmek ve değişimlere uyum sağlayabilmektir. Böylelikle kişiler, yaşamı devam ettirebilmek için uygun yetenek ve becerilerini kullanabilirler. Her bireyde bu alanlar farklı düzeylerde bulunabilir. Fakat uygun imkânlar sağlandığı takdirde her birey bu alanları geliştirebilme kapasitesine

de sahiptir. Bu kurama göre 8 çeşit zekâ vardır: sözel-dilsel zekâ, mantıksal-matematiksel zekâ, görsel-mekânsal zekâ, bedensel-kinestetik zekâ, müziksel-ritmik zekâ, kişilerarası-sosyal zekâ, kişisel-içsel zekâ ve doğacı-varoluşçu zekâ. Bu zekâ alanları birbirleri ile iletişim halindedir ve bir iş yapılırken tek başlarına değil, birkaçı bir arada kullanılırlar.

Çocuğunuzun zekâ gelişimi için; ona ruhsal ve fiziksel yönden iyi koşullar sunabilmelisiniz!

“

Düzenli uyku rutini olan çocukların, düzensiz olanlara göre bilişsel gelişimleri daha sağlıklıdır!

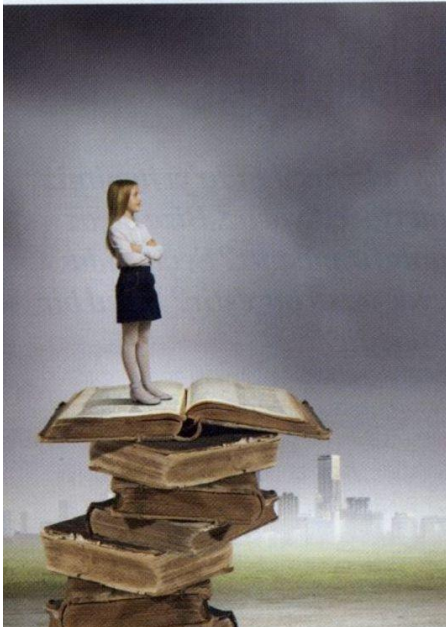
Tek bir zekâdan bahsedemediğimiz gibi, zekâyı geliştirmek için yapılabilecek tek bir aktiviteden de bahsetmemiz mümkün değildir. Her alanı desteklemeye yönelik yapılacak bilişsel çalışmaların yanı sıra, gelişimi için çocuğunuza ruhsal ve fiziksel yönden de iyi koşullar sunabilmelisiniz. Bunun için şu 10 maddeyi uyguladığınızdan emin olmanız gerekmektedir:

1 Bedensel Aktivitelere Katılmasını Sağlayın

Yapılan araştırmalara göre; isteyerek yapılan bir spor aktivitesi çocuğun hem öğrenme becerisini geliştirmekte hem de dikkatini daha uzun süre toplayabilmesine yardımcı olmaktadır.

2 Bırakın Oyun Kursun

Serbest oyun oynama zamanları çocuklar için iyi bir öğrenme ortamı oluşturmaktadır. Bu süre çocukların hafıza, dil, soyut düşünme, muhakeme ve matematik becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır.

3 Problem Çözmeyi Öğretin

Son araştırmalara göre problem çözme becerisi, okul başarısını destekleyen önemli bir bilişsel beceridir. Uygun aktivitelerle çocukların problem çözme becerileri geliştirebilir.

4 Beden Dilinizi Kullanın

Çocukların daha kolay öğrenmesini desteklemek için onlarla iletişiminizde beden dilinizi etkili bir şekilde kullanmaya özen gösterin. Çünkü yapılan çalışmalar göstermektedir ki daha çok mimik ve jest kullanılarak anlatılan olaylar, öğretilen bilgiler daha çabuk öğrenilmektedir.

5 Güvenli Bağlanın

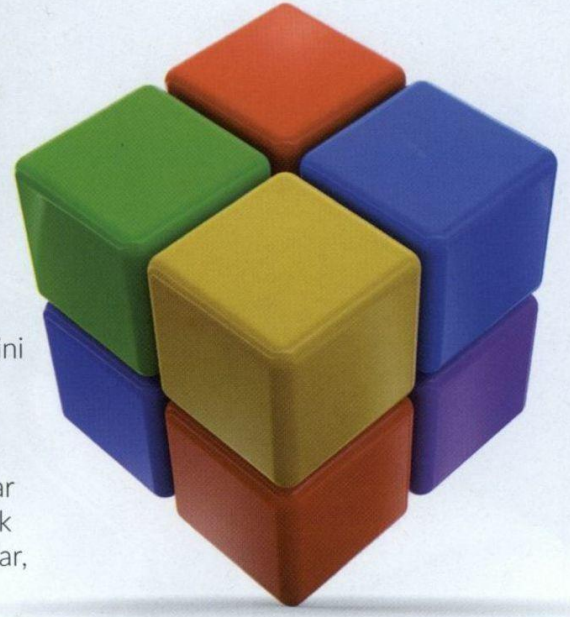
Bağlanma stillerinin çocuk gelişimindeki önemli uzun zamandır araştırılan bir konudur. Güvenli bağlanan ebeveyn çocuk ilişkisinde çocukların fiziksel-bilişsel-sosyal olarak daha sağlıklı geliştikleri ortaya konmuştur.

6 Uyku Saatlerini Düzenleyin

Sağlıklı bir uykunun öğrenmenin temeli olduğu bilinen bir gerçektir. Çocukların öğrenme saatlerini dinlenme ve uyku zamanlarından önceye koymak, yeni edinilen bilginin beyinde işlenmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca düzenli uyku rutini olan çocukların, düzensiz olanlara göre daha sağlıklı bilişsel gelişimleri olduğu saptanmıştır.

7 Eleştirel Düşünmesini Destekleyin

Eleştirel düşünmek; yazılı ve sözlü ifadelerden, gözlem, akıl yürütme ve tüm duylardan faydalanılarak elde edilen verilerin bir araya getirilmesidir. Çocukların sahip oldukları bilgi birikimleri ne kadar fazla ise o kadar çok eleştirel düşünceler geliştirebilirler. Böylelikle bilgilerinin harmanlayabilir,

daha üst düzey bir düşünme basamağına geçebilirler.

8 Seçim Yapma Hakkı Tanıyın

Çocuklar, yapmak istediklerini seçtikleri zaman, o işte çok daha başarılı oluyorlar. Dolayısıyla sevdikleri ve yapmaktan mutlu oldukları aktiviteleri eğitimleri ile birleştirip daha etkili bir öğrenme sağlayabilirsiniz.

9 Onu Teşvik Edin

Yaşamın ilk yıllarından itibaren bilgi toplama süreci başlar. Bunun daha verimli bir süreç olabilmesi için, çocuğunuzun yeni deneyimler yaşamasına yardımcı olmalısınız. İlk başta yapmaktan çekindiği, korktuğu herhangi bir deneyim için onu yüreklendirmelisiniz. Böylelikle çocuğunuz farklı ortamlara girmekten, yeni insanlarla tanışmaktan daha az kaygı duyacak, ufkunu genişletebilecektir.

10 Sosyal İlişkiler Kurması İçin Destekleyin

Çocuklar çok küçük yaşlardan itibaren sosyalleşmeye başlarlar. Çevrenin algılanması, başka insanlarla iletişim kurma çabası zihin gelişimini destekleyen önemli unsurlardan biridir. ■